

Novăceanul

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ♦ Anul XIII, Nr. 151 ♦ Marți, 23 Decembrie 2025 ♦ ISSN 2392 – 6961

NAȘTEREA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Iată au venit din nou sărbătorile cele mari ale creștinătății, când toți ne pregătim pentru un alt început, ca printr-o naștere din nou, gata să mergem mai departe reîntineriți, împlinindu-ne cu folos rosturile pe care ni le-a rânduit Dumnezeu în calea vieții. Biserica a statornicit să ne amintim în fiecare an, în această perioadă, de Nașterea Domnului. Vestea minunată pe care ne-o aduc în fiecare an colindătorii este o veste cutremurătoare pentru minte și pentru suflet: „la plinirea vremii” (Galateni 4.4). Fiul lui Dumnezeu s-a făcut fiul omului, afară de păcat. După Origen, scopul întrupării este afirmat simplu: „Hristos a venit în lume să ne dea un model demn de imitat, punând înaintea ochilor noștri o imagine perceptibilă”. Toată epoca anterioară întrupării Cuvântului va fi dominată de sentimentul tragic al distanței existente între om și Dumnezeu, precum și de aspirația de a anula prăpastia ce despărțea făptura de Ziditorul său. Prin întrupare, Dumnezeu va veni în maximă apropiere față de om.

Sfântul Grigorie de Nazianz spune: „Fiul lui Dumnezeu se face fiu al omului, adică se face părtaș al firii create, luând trup și suflet omenească. Mai întâi, există o împărțire a Cuvântului cu firea noastră: Dumnezeu se face om, asemenea nouă. Dar, coborârea lui Dumnezeu la starea omului înseamnă posibilitatea urcării omului la starea de Dumnezeu...”. În persoana Cuvântului se reface comuniunea între Dumnezeu și om. Prin întrupare, omul cel vechi se înnoiește, îmbrăcându-se în Duhul lui Hristos. Nu e vorba de o simplă restaurare a omului vechi, ci de o înnoire a stării spirituale proprie omului creat, că Dumnezeu a întărit pânțelele omului ca să primească în el pe Fiu, „deoarece nu era cu puțință firii celei în naștere și în stricăciune să suporte curata lui Dumnezeuire”. Omul este ridicat la o înțelegere superioară, e fortificat. Așadar, Logosul însușindu-și trupul nostru omenească și îmbrăcând toate ale lumii, afară de păcat, a unit în El cerul și pământul.

Cuvântul, prin întruparea Lui, a introdus umanitatea în sânul Sfintei Treimi, îndumnezeind firea omenească și făcând-o vrednică de mărire, dar nu de mărirea lui Dumnezeu, ci de o fericire nemuritoare în viitor prin participarea la Dumnezeuirea însăși. Zămislirea miraculoasă de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și unirea ipostatică au determinat impecabilitatea absolută a lui Hristos, iar jertfa de pe Golgota este cauza înfrângerii definitive a afectelor din firea omenească. Întruparea conferă antropologiei o nouă dimensiune, aceea a integrării progresive a credinciosului în perfecțiunea însăși pe care Fiul lui Dumnezeu a realizat-o la cel mai înalt nivel.

Minunea acestui eveniment nu se mai întâmplase niciodată în istorie. Dumnezeu mai vorbise oamenilor, prin îngeri, prin cuvântul Său, precum lui Moise din rugul aprins, prin profeți, dar nu venise niciodată să fie văzut, să se poată sta de vorbă cu El, față către față. Această veste minunată ni se readuce în amintire în fiecare an, ca să ne reînnoim credința în dumnezeirea Sa, și să ne reînnoim și viața sufletească, ascultând de poruncile lui. Omul este făcut după chipul lui Dumnezeu și parcurge în lumea aceasta un timp al existenței sale, de la naștere până la moarte. Timpul său, pentru a fi roditor și bineplăcut lui Dumnezeu, trebuie să fie umplut de har și pregătit permanent de întâlnirea cu Ziditorul, aici și în veșnicie.

Evenimentele ce s-au petrecut la Nașterea Domnului sunt descrise în Evanghelia ce se citește la această mare sărbătoare și povestesc despre viața Pruncului Iisus și a Preacuratei sale Maici. Întruparea fiului sub chip smerit de prunc omenesc, într-o iesle săracă, deșertându-Se de slava Sa cerească (Filipeni 2, 5-8), a fost modalitatea lui Dumnezeu de a se face înțeles oamenilor, de a dialoga cu ei fără a-i copleși prin măreția Sa, fără a le limita libertatea, fără a le anula responsabilitatea, ci, dimpotrivă, lăsându-le posibilitatea de opțiune între bine și rău, potențele personale spre desăvârșire prin credință, evlavie și iubire. Magii care au venit în Betleem și care aduseseră daruri de aur, smirnă și tămâie au primit veste de la înger să nu mai treacă, la întoarcere, prin Ierusalim, ci pe altă cale să meargă în țara lor, evitându-l astfel pe Irod, care auzise de vestea nașterii lui Mesia – Împăratul lui Israel și care dorea cu ardoare să ucidă pe Pruncul născut de curând, de frică să nu-și piardă scaunul de domnie. Atunci când a aflat că fusese ocolit de magi, s-a umplut de mânie și a poruncit să fie uciși toți pruncii de doi ani și mai jos, cu scopul de a-L ucide pe Pruncul Mântuitor, împlinind astfel proorocia lui Ieremia: „Glas se aude în Rama, bocet și plângere amară. Rahela își plânge copiii și nu vrea să se mângâie de copiii săi, pentru că nu mai sunt”. Iată că lauda îngerilor, generozitatea și bunătatea magilor și a păstorilor sunt știrbite de răutatea pătimășă și de dorință de stăpânire a regelui Irod, care n-a putut înțelege taina Întrupării lui Dumnezeu. În contextul acestor evenimente, un înger îl sfătuiește pe Dreptul Iosif să ia pe Pruncul Mântuitor și pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu și să fugă în Egipt, să șadă acolo până ce-i va vesti din nou.

Pag. 2 Pr. paroh Paul Ionuț POPESCU, parohia Hirișești

Stimați novăceni,

Sărbătorile de iarnă ne aduc mai aproape unii de alții și ne amintesc cât de prețioasă este comunitatea în care trăim. Luna decembrie este despre liniște, despre oameni sau despre gesturi simple și sincere, care ne încălzesc sufletul. Vă mulțumesc pentru încredere, pentru răbdare și pentru felul în care, zi de zi, dați viață orașului nostru. Novaciul înseamnă fiecare dintre dumneavoastră!

Vă doresc să aveți sărbători cu lumină în case și în inimi, cu sănătate, pace și speranță pentru anul ce vine.

Crăciun binecuvântat și un An Nou cu bucurii!

Cu respect,

Dr. Ing. Dumitru LEUȘTEAN

În calitate de primar al orașului Novaci, anunț cu bucurie realizarea recepției la terminarea lucrărilor pentru unele investiții de interes major, care s-au derulat pe raza localității noastre.

Este vorba despre cinci proiecte încheiate, a căror recepție va avea loc luna aceasta, după cum urmează:

1. Modernizare piață agroalimentară în orașul Novaci;
2. Amenajare loc de joacă în Pociovaliștea, oraș Novaci;
3. Înființare Centru Orașenesc de Creație, Arte și Tradiții și realizare traseu ciclopiedonal, componenta B – ciclotraseu și traseu pietonal în orașul Novaci (strada Dimitrie Brezulescu și strada Ocolului);
4. Lucrări - execuție pasaj pietonal subteran în Pociovaliștea, oraș Novaci;
5. Desființare școală și construire Centru de Tineret în Pociovaliștea, orașul Novaci.

Recepțiile se vor desfășura conform prevederilor legale în vigoare, cu participarea comisiilor de recepție legal constituite.

Consider că aceste investiții contribuie la dezvoltarea infrastructurii urbane și la îmbunătățirea calității vieții în orașul Novaci. Pe această cale, adresez

mulțumiri echipei de implementare, constructorilor și tuturor celor implicați în realizarea proiectelor.

Cu considerație,
Dr. Ing. Dumitru Leuștean

Gânduri în memoria profesorului meu

E târziu. O noapte cristalină de decembrie, cu cer înstelat și plin de mistere. O liniște adâncă, de catifea, învăluie totul: biroul meu și pata de lumină de pe masa la care mă aplec să scriu, vastele biblioteci și culoarele tăcute ale acestui bastion mondial al matematicii și fizicii moderne. Liniște profundă. Aud parcă pașii ezitanți ai căprioarelor pășind sanctuarul pădurii de peste lac, strecurându-se prin iarba înghețată. Undeva, la limita conștiinței și a subconștiinței, sunt bântuit aproape neîncetat de umbrele unui Einstein, Gödel, Weil, sau Oppenheimer – figuri legendare care au umplut cândva cu energie creatoare acest templu sacru al cunoașterii umane.

Dar, în noaptea aceasta, matematica tace, iar mintea mea nu zăbovește nici asupra ei, nici asupra lor, a acestor giganti ai cunoașterii. Gândurile îmi sunt departe, peste mări și țări, acasă, la Novaci. Acolo, pe 1 decembrie, a încetat din viață la vârsta de 81 de ani **domnul Ion Buduran** – omul profund și modest care mi-a fost profesor de matematică și mentor de neprețuit în clasele VI-VIII, într-o perioadă critică a începuturilor formării mele intelectuale.

Dumnealui a fost cel care, alături de înțeleptul meu profesor din clasa a V-a, domnul Dumitru Bondoc, mi-a aprins curiozitatea și dorința de a înțelege, și mi-a

cultivat o dependență sănătoasă de *Gazeta Matematică*. Sub îndrumarea sa am ajuns la prima mea olimpiadă națională de matematică, în primăvara anului 1979. „Să nu ai teamă de nimic”, mi-a spus înainte să plec la drum, privindu-mi cu blândețe direct în suflet. Acum îmi dau seama că nu se referea doar la tema banală de concurs, ci la o teamă mult mai profundă, la teama de nou, de explorare, de împingerea granițelor cunoașterii, de ridicarea vălului de mister al naturii – teama care ne poate opri din efortul perpetuu de a înțelege legile fundamentale care guvernează universul și de a trăi în armonie cu el.

Cu gândul la acest om, o altă noapte de decembrie îmi inundă memoria: eram în clasa a VIII-a; era decembrie 1978 și, în liniștea nocturnă a casei părintești de la Novaci, eram obsedat de mulțimea numerelor prime; simțeam – fără să pot să articulez limpede – că acest obiect matematic, studiat intens de omenire de peste două milenii și totuși încă învăluit în mister, este de o importanță fundamentală în eforturile noastre de a înțelege legile intime ale lumii care ne înconjoară. Nu aveam de unde să știu atunci că peste ani și ani, în era telefoniei mobile, a avalanșei de date și a inteligenței artificiale, mulțimea numerelor prime – o obsesie a adolescenței mele – avea să devină un factor guvernant al existenței omenirii, într-un mod subtil și profund, dar, din păcate, neînțeles de cei mai mulți.

În acea misterioasă noapte de decembrie 1978 am aflat, citind și încercând să înțeleg, un adevăr fundamental care pentru moment mi-a zdruncinat credința într-o ordine universală, accesibilă minții umane: numerele prime, aceste unități fundamentale ale matematicii, nu sunt uniform distribuite printre numerele naturale! Asta afirmă – cu o precizie implacabilă – *Teorema Numerelor Prime*, demonstrată în 1898. Credința într-o ordine universală perfectă și inteligibilă mi s-a scurs din suflet și minte aproape instantaneu... Nu eram atunci nici pe departe pregătit să înțeleg demonstrația acestui adevăr profund – mi-au trebuit ani de studiu universitar pentru asta. Totuși, la un nivel pre-rațional, i-am simțit

implicațiile – adânci, covârșitoare, neliniștitoare.

A doua zi am mers la școală și, cu tristețe și vizibile tendințe de abandon, i-am spus profesorului meu, domnul Buduran, ce aflatam în noaptea precedentă. A tăcut îndelung, după care m-a privit adânc și, cu modestia omului conștient de limitele cunoașterii în fața unui univers de o nemărginită complexitate, mi-a spus cuvinte care mi-au rămas în suflet până în ziua de astăzi: „Poate că numerele prime sunt uniform distribuite în moduri mult mai subtile decât noi ne așteptăm sau ne imaginăm”. A fost felul dumnealui de a-mi spune: *nu renunța să crezi într-o ordine universală inteligibilă, dar nu te aștepta ca această ordine universală să se conformeze imaginației tale limitate; așteaptă-te la surprize – sunt parte din călătoria ta spre cunoaștere, spre lumină.*

Ceea ce pot spune acum, în această noapte de decembrie 2025, este că, în călătoria mea spre lumină, mi-am dat seama că intuiția profesorului și mentorului meu a fost corectă. Mulțimea numerelor prime e într-adevăr guvernată de legi de distribuție uniformă de o subtilitate imensă. Eu însumi am avut nemărginita onoare și plăcere să descopăr câteva dintre aceste legi. Iar acest lucru a fost posibil pentru că dumnealui – și mulți alți mentori ai mei de mai târziu – m-a inspirat să cred, să renunț la prejudecăți, să privesc lumea cu ochi inocenți și curioși de copil, și să nu-mi abandonez căutarea. Să nu-mi fie teamă de nimic, cum îmi spunea odinioară.

Îi datorez domnului profesor Buduran – ca și mentorilor mei de mai târziu – revelația importanței fundamentale a matematicii în țesătura intimă a universului. Am înțeles de timpuriu că, spre deosebire de invențiile omenești – limbi, bani, granițe, sisteme judiciare – toate utile, chiar indispensabile, dar toate locale, imperfecte și dependente de voința și conștiința noastră, matematica are caracter universal. Ea nu este inventată, ci descoperită. Există independent de voința și conștiința umană. Este limba prin care universul își comunică legile sale fundamentale. Datoria noastră e să

descoperim și să înțelegem această limbă și aceste legi – singura noastră șansă de a trăi în armonie cu universul. Armonia cu universul nu e nimic altceva decât ceea ce unii numesc *spiritualitate*. Tălul nostru – creaturi minore, dar conștiente ale unui cosmos aparent insondabil – este să ne îndreptăm spre spiritualitate și spre lumină.

Dacă am ajuns să înțeleg toate acestea, nu este pentru că aș fi fost mai înzestrat decât alții, ci pentru că, la vremea potrivită, am întâlnit oameni care mi-au arătat cum să privesc lumea cu răbdare și tăcere. Domnul profesor Buduran a fost unul dintre acei mentori rari care nu oferă certitudini, ci aprind o lumină discretă pe drumul adesea nesigur al cunoașterii. De la dumnealui, precum și de la alți câțiva oameni aleși, am învățat nu doar matematică, ci o atitudine: să nu confund limitele proprii înțelegerii cu limitele realității.

Pentru toate astea îi sunt profund recunoscător domnului profesor Ion Buduran, și îl port în suflet cu nostalgie și reverență, în liniștea acestei nopți magice de decembrie, în acest leagăn al cunoașterii, unde, de-a lungul vremii, au fost aduse la lumină atâtea adevăruri adânci și surprinzătoare.

Să se odihnească în pace profesorul și mentorul meu, în brațele universului pe care l-a iubit, l-a respectat și a făcut efort să-l înțeleagă, inspirând totodată generații de elevi să facă la fel.

„Atâta liniște-i în jur de-mi pare că aud

Cum se izbesc în geamuri razele de lună”

Lucian Blaga, „Liniște”(1919)

Cristian D. POPESCU
13 decembrie 2025

Cristian D. Popescu este absolvent al Școlii Generale Novaci (promoția 1979) și al Liceului Novaci (promoția 1983). În prezent, este profesor universitar și cercetător în matematică în Statele Unite. Rândurile de mai sus au fost scrise într-o noapte de decembrie, în Fuld Hall, la Institute for Advanced Study, Princeton.

Urmare din pag. 1

NAȘTEREA DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Ei rămân în Egipt până la moartea lui Irod, apoi se reîntorc în Țara Sfântă și se stabilesc în orașul Nazaret. Se împlineste astfel cuvântul prorocului Osea: „Din Egipt am chemat pe Fiul Meu” (Osea 11.1). Egiptul era considerat de evrei locul robiei și al idolatriei păgâne. Dreptul Iosif, protectorul Sfintei Fecioare, este binecuvântat de Dumnezeu să poarte de grijă Copilului Iisus, ca și când ar fi fost tatăl Lui. Învățăm de aici că pruncii au nevoie de afecțiunea părinților și că binecuvântarea lui Dumnezeu se manifestă acolo unde familia este unită și luptă împotriva primejdiilor din viața ei. Hristos a mers în Egipt pentru a refăce drumul poporului evreu și să arate că toate popoarele păgâne care până atunci se aflau „în latura și în umbra morții” (Matei 4.16) (Isaia 9.1) sunt chemate să moștenească Împărăția cerurilor. Ca atare, Fiul lui Dumnezeu a făcut din prigonirea Sa o șansă tuturor celor care vor crede întru-Însul.

În timpul postului Crăciunului, creștinii se pregătesc prin taina spovedaniei și a sfintei împărtășiri cu Trupul și Sângele Domnului cel răstignit și înviat. Suntem atenți să postim de bucate, dar mai ales de păcate și, mai nou, cred că e necesar să postim și de

tehnologia digitală, să facem o abstenență parțială sau totală de la dispozitivele digitale sau ecrane. Suntem îndemnați să ne rugăm mai mult, să fim milostivi și să avem empatie față de suferințele oamenilor. Faptele de milostenie sunt acțiunile caritabile prin care venim în ajutorul aproapelui în nevoile lui trupești și spirituale. A instrui, a sfătui, a mângâia, a încuraja sunt fapte de milostenie spirituală, ca și a ierta și a suporta cu răbdare. Faptele de milostenie trupească sunt, mai ales, a-i hrăni pe cei flămânzi, a-i adăposti pe cei fără locuință, a-i îmbrăca pe cei goi, a-i vizita pe bolnavi, pe cei întemnițați și a-i îngropa pe cei morți.

Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos ca Prunc într-o familie săracă material și aflată în călătorie, ne cheamă să acordăm o atenție deosebită familiei, în general, și familiei creștine, în special. Familia este coroana creației și locul sau mediul în care omul începe să înțeleagă taina iubirii și a binecuvântării părintești a lui Dumnezeu pentru oameni. Familia a ocupat întotdeauna un loc central în învățătura creștină, reprezentând cadrul intim cel mai de preț pentru cultivarea iubirii conjugale, părintești, filiale și frățești. Familia este binecuvântare și

icoană a iubirii lui Dumnezeu pentru umanitate, un spațiu sacru al lucrării harului Preasfintei Treimi orientat spre viață și iubire eternă. În familie, relația părinți-copii se înțelege mai ales din perspectiva relației omului cu Dumnezeu. Copiii nu se nasc doar pentru o viață terestră, ci se nasc și ca să poată deveni, prin Botez, fii ai lui Dumnezeu după har (cf. Ioan 1, 12-13) și să dobândească viața veșnică din Împărăția Preasfintei Treimi, prin credință și fapte bune. În societatea contemporană, familia creștină trăiește într-o lume indiferentă sau confuză din punct de vedere spiritual, fiind confruntată, adeseori, cu multiple provocări și crize precum sărăcia, migrația, șomajul, alcoolismul, drogurile, depresia, divorțul și nesiguranța zilei de mâine. Depășirea acestor situații de criză și nesiguranță începe cu reșezarea lui Dumnezeu în centrul vieții de zi cu zi. Familia creștină poate depăși provocările lumii contemporane prin credință vie, unitate, responsabilitate și comuniune cu biserica, transformând dificultățile în prilej de maturizare duhovnicească și de întărire a legăturilor cu membrii ei. Nașterea Mântuitorului ni-L descoperă pe Dumnezeu ca fiind călător și colindător în lume. Hristos

Domnul S-a născut într-o călătorie a Maicii Sale și a Dreptului Iosif la Betleem, arătând prin aceasta că Dumnezeu Cel milostiv este călător în lume și colindător la casa sufletului fiecărui om, ca să-i cheme pe oameni în Casa Tatălui ceresc, a cărui poartă sau pridvor este Biserica, întrucât Sfintele Taine săvârșite în ea sunt arvuna vieții veșnice din Împărăția lui Dumnezeu. Creștinii ortodocși văd în colindătorii de Crăciun vestitori ai iubirii lui Dumnezeu pentru lume, iar preoții care poartă icoana Nașterii Domnului la casele oamenilor îi simbolizează pe păstori de la Betleem, dar și pe Însuși Hristos-Domnul, Care ne aduce bucuria iubirii lui Dumnezeu pentru oameni și așteaptă ca și noi să răspundem, cu bucurie și iubire, la chemarea lui Dumnezeu.

Dumnezeu Cel ce se naște an de an printre noi, de a cărui naștere toți ne bucurăm, să vegheze asupra tuturor oamenilor și a lumii întregi și să ne dăruiască înțelepciunea și puterea de a ne apăra de rele și de a face să domnească peste tot iubirea, pacea și bunăvoința.

Vă dorim tuturor un Crăciun binecuvântat, sănătate și să fiți fericiți de sărbători!

CASA DE CULTURĂ NOVACI VA FI, CU SIGURANȚĂ, REABILITATĂ

În ciuda faptului că sunt „navetist cu normă întreagă” de aproape 22 de ani, nu cred că aş putea fi acuzat că m-am rupt vreodată de Novaci şi, mai ales, de novăcenii.

Aşa că, vrând sau nevrând, asist şi eu la *isteria* care s-a creat, în ultima vreme, în jurul Casei de Cultură din oraşelul nostru. Desigur, până la un punct, căci, nu de alta, dar ar fi nedrept să tac la... infinit, în condiţiile în care ştiu cum stau lucrurile.

Aşadar, toate obiectivele de investiţii care se realizează din fonduri guvernamentale sunt preluate pentru execuţie, după obţinerea aprobărilor, de către COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII (pe scurt, CNI) urmând să fie predate sau, după caz, înapoiate beneficiarului *la cheie*, la finalizarea lucrărilor. Această companie organizează licitaţia pentru constructor, finanţează şi urmăreşte lucrările, într-un cuvânt poartă întreaga răspundere. Aşa s-a întâmplat şi cu imobilul Casei de Cultură Novaci, numai că, din păcate, în ciuda faptului că a îndeplinit toate condiţiile încât să adjudece licitaţia, constructorul nu s-a dovedit a fi unul de calitate, ba chiar a intrat în faliment şi, astfel, lucrările s-au blocat. Şi... tot din păcate, la fel stau lucrurile şi în cazul Sălii de sport din Plai, fiind vorba, de fapt, de acelaşi constructor.

Există însă şi reversul medaliei. Haideti să ne îndreptăm privirile spre Centrul multifuncţional din Pociovaliştea, care deja *adăposteşte* Salvarea, Pompierii şi Jandarmeria, ori către Piaţa oraşului, ambele gestionate de aceeaşi Companie Naţională de Investiţii.

Ştiu ce vor spune unii – că-i țin partea primarului. Nimic adevărat, iar dacă e nevoie, am suficiente contraargumente.

Ce urmează? Păi, simplu: CNI va organiza o nouă licitaţie şi lucrările vor fi reluate. Probabil în primăvară, căci nu e chiar atât de simplu cum ni se pare nouă. Să ne rugăm să nu dăm iar peste oameni de aceeaşi calitate umană, precum cei de dinainte şi, cu „răbdare şi tutun”, cum zice românul, totul se va reînscrie pe traiectoria normală.

În ce mă priveşte, nici măcar într-un vis de coşmar nu aş concepe că vom rămâne fără Casa de Cultură, mai ales că mi-a fost „leagăn” al tinereţii şi, mai mult de atât, în perioada 1977-1983 am fost angajat ca instructor-metodist. Şi... apropo de acele vremuri, ar fi nedrept să nu-mi aduc aminte că atunci, în 1977, a luat fiinţă

Ansamblul „Nedeia”, cel care avea să ducă faima aşezării noastre până departe, în lume. Sunt mândru că m-am numărat printre membrii fondatori, aşa cum mă mândresc, ca novăcean, că tradiţia continuă şi astăzi, graţie dăruirii şi talentului unor copii minunaţi, dar şi eforturilor unor novăcenii de asemenea minunaţi, profesorii Elena Basarabă şi Petre Popescu. Atât, deocamdată.

Acelaşi,
Gheorghe PORUMBEL

Ionel Traian, meşterul miniaturilor din lemn

Meşterul popular Ionel Traian, specializat în prelucrarea lemnului şi transformarea acestuia în miniaturi tradiţionale, care impresionează prin fineţea lucrărilor şi transpunerea exactă a unor monumente arhitecturale renumite în miniatură, a decedat la doar 76 de ani, într-o zi mohorâtă de decembrie.

Ionel Traian a fost un meşteşugar mereu prezent la târgurile meşterilor populari din toată ţara. Lucrările sale au fost expuse la expoziţii internaţionale organizate în cadrul unor programe culturale în ţări precum: Franţa, Germania, Turcia, Bulgaria şi Belgia, unde s-au bucurat de un real succes.

Pentru novăceanul nostru, IONEL TRAIAN, profesor cu har de artist, soarele vieţii a apus. A lăsat comunităţii amintirea unui cetăţean model şi strălucirea creaţiei sale artistice concretizată în lucrări de o rară fineţe.

Născut la Novaci, într-o zonă de o rară frumuseţe, la câteva sute de metri de locul în care apele repezi ale râului Gilort scapă din strânsoarea Munţilor Parâng, Ionel Traian a purtat în suflet frumuseţea satului novăcean de odinioară, a ştiut să

asculte „cântecul” lemnului uscat, a cărui magie a simţit-o încă din copilărie. În acei ani frumoşi, mergând cu vitele pe plai, a descoperit că cioplitul în lemn reprezenta o preocupare care îi aducea linişte şi îi făcea multă plăcere. Purta mereu în trăistuţa cu mâncare un cuţitaş bine ascuţit cu care, spre deliciul copiilor din sat, încrusta băte ciobăneşti, făcea fluieri din lemn de soc şi bărcuţe din coajă de copac, care se lăsau duse de apele Gilortului.

Absolvent al Facultăţii de Educaţie Fizică şi Sport din Bucureşti, Ionel Traian a ales cariera de profesor şi ani de zile a învăţat copiii din Târgu Cărbuneşti să înţeleagă magia dansului popular oltenesc. În timpul liber nu şi-a uitat pasiunea pentru modelarea lemnului. După vârsta de 40 de ani şi-a descoperit înclinaţia de a realiza lucruri mici, decorative, frumoase şi plăcute. Treptat, Ionel Traian a perceput estetica lemnului la nivel practică, sesizând că majoritatea celor care îi vedeau lucrările şi le doreau pur şi simplu ca decor.

Încurajat de prieteni, colegi şi de cei care îi vedeau lucrările, treptat, Ionel Traian a abordat cu tot mai multă responsabilitate şi, printr-un act creativ absolut, meşteşugul lucrului cu bucăţi

mici de lemn. Pentru că nu avea un loc special unde să lucreze, a improvizat pe o măsuţă din bucătărie un mic atelier. Pentru meşter, materia primă folosită a fost totdeauna foarte uşor de achiziţionat şi fără costuri. Din pădurea situată în spatele casei, din livadă sau din hăţişurile de peste apa Gilortului, meşterul Ionel Traian, în plimbările sale, aduna resturi uscate de lemn de salcie, mesteacăn, tei, corn, alun, soc, frasin, prun, dud etc., le puneau la uscat şi, cu anumite cuţitaş

speciale, doar manual, cu mâini de „chirurg”, tăia lemnul, îl cioplea, sculpta, asambla diferite miniaturi, în mare parte cu mesaj tradiţional românesc şi religios. Pasiunea sa este uşor observabilă dacă priveşti miniaturile, multe dintre ele reprezentând mănăstiri şi biserici. De-a lungul anilor, mâinile sale dibace au realizat bisericuţe, troiţe, case ţărăneşti, porţi tradiţionale, fântâni, care cu boi, scene din viaţa satului natal şi, nu în ultimul rând, reproduceri după operele lui Constantin Brăncuşi, artistul său preferat. Stilul ornamental predominant în lucrările acestui meşter popular este cel geometric, iar lemnul al cărui „cântec” i-a dat cele mai mari satisfacţii, prin culoare şi esenţă, a fost lemnul de prun.

Lucrările meşterului Ionel Traian nu sunt perfecte, nu sunt lăcuite, nu sunt cerate, nu sunt vopsite şi nu cunosc efectele substanţelor chimice folosite în tratamentul lemnului. Au, în schimb, ceva, ce deseori lipseşte altor lucrări: viaţă. O viaţă proprie, pe care o simţi privindu-le, o viaţă izvorâtă din gândurile şi mâinile creatorului lor.

Ionel Traian nu a fost adeptul vorbelor meşteşugite. Privindu-l lucrând, îi puteai simţi dragostea şi respectul faţă de o simplă bucătică de lemn. Copiii novăcenilor îl vizitau deseori. Erau fascinaţi de povestea fiecărei lucrări, de glasul blând al maestrului, care le arăta cum să mânuiască o daltă, un cuţitaş sau cum să construiască o căsuţă din beţe adunate din livadă. Mulţi dintre ei îi poartă o vie amintire.

Cine a călcat pragul atelierului său modest nu a plecat fără să ia cu sine o lucrare, care să îi amintească de adevărata frumuseţe a actului creaţiei, de minunata lume a satului românesc, o lucrare pe care să o pună sub icoană, care să îi amintească de Novaci, de judeţul Gorj, de marele Brăncuşi, de România autentică prin arta meşteşugărească, de un meşter unic, recent trecut în lumea veşniciei.

Cine l-a ascultat vorbind despre munca sa şi despre lucrările sale, îşi da uşor seama că întreaga sa creaţie poartă amprenta vieţii pe care a trăit-o din plin în mijlocul comunităţii novăcenilor de pe frumoasa Vale a Gilortului.

Respect etern pentru maestrul cu „mâini de aur”, Ionel Traian!

Drum lin în împărăţia cerurilor, maestre!

Prof. Elena BASARABĂ

Elevi din Novaci - premiați la concursul județean „Orașul meu, orașul tău”, organizat de Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj

Doi elevi talentați din orașul Novaci, Constantinescu Elena-Doriana și Aremia Patrick-Alexandru, au reprezentat cu succes comunitatea locală la concursul organizat de Biblioteca Județeană „Christian Tell” Gorj, în cadrul Proiectului educațional-cultural: „Orașul meu, orașul tău”.

Proiectul, inițiat de Biblioteca Județeană, a fost derulat în parteneriat cu bibliotecile publice, unitățile de învățământ și autoritățile locale din județul Gorj și a avut ca scop promovarea patrimoniului cultural, istoric și turistic al fiecărei localități.

Pentru orașul Novaci, acordul de parteneriat a fost încheiat între Biblioteca Județeană „Christian Tell”, manager Maria-Luiza Sandu și Primăria Orașului Novaci, primar Dr. Ing. Dumitru Leuștean, prin Biblioteca Orășenească Novaci, bibliotecar Veronica Popescu.

Participanții au avut de realizat un videoclip de maximum 3 minute, în care să prezinte un obiectiv cultural, istoric sau turistic din localitatea lor, pentru a valorifica și promova identitatea, tradițiile și patrimoniul zonei natale.

Festivitatea de premiere s-a desfășurat în data de 28 noiembrie a.c., la sediul Bibliotecii Județene. Elevul Aremia Patrick-Alexandru a obținut locul al II-lea, impresionând juriul prin prezentarea Bisericii „Sfântul Ioan Botezătorul” din Novaci, răsplătă care i-a adus ca premiu un laptop. La rândul ei, eleva Constantinescu

Elena-Doriana a primit mențiune și o figurină decorativă de Crăciun, pentru videoclipul dedicat monumentului din Plaiul Novaciului, cunoscut ca Monumentul „Gheorghe Tătărescu”. Cei doi elevi sunt în clasa a VI-a la Școala Gimnazială Novaci și sunt cititori fideli ai Bibliotecii Orășenești Novaci.

Mulțumim organizatorilor pentru

premiile oferite, domnului primar Dumitru Leuștean pentru susținerea constantă și preotului Ion Coconețu pentru ajutorul oferit elevilor! Felicitări celor doi elevi pentru rezultatele obținute și pentru modul în care au promovat valorile culturale ale orașului Novaci!

Bibliotecar Veronica POPESCU,
Biblioteca Orășenească Novaci

Sănătatea nu intră în vacanță – măsuri simple pentru a evita urgențele medicale

Sărbătorile de iarnă petrecute împreună cu familia și cei dragi vin cu multe bucurii și mese îmbelșugate. Însă, deseori, cei mai mulți dintre noi sunt tentați să facă excese: fie mănâncă prea mult și în combinații nepotrivite, fie nu se odihnesc suficient, fie conduc imprudent pe distanțe lungi și în condiții meteo nefavorabile. Astfel, bucuria sărbătorilor poate fi umbrită de apariția unor probleme de sănătate care pot deveni urgențe medicale.

O atenție deosebită trebuie acordată alimentației din această perioadă. Pentru cei care au postit, meniurile tradiționale, bogate în grăsimi de origine animală, pot deveni o adevărată provocare. Acestea, alături de consumul prea mare de alcool, pot avea un impact puternic asupra stării de sănătate, afectând funcționarea vezicii biliare și a pancreasului, ducând la colecistite și pancreatite. Tot în această perioadă sunt frecvente atât indigestia, cât și toxinfecțiile alimentare, care apar atunci când alimentele sunt preparate sau păstrate în condiții improprii.

Trebuie acordată o atenție sporită accidentelor, indiferent de natura lor, deoarece o mare parte dintre prezentările la camera de gardă sunt legate de accidente casnice, rutiere sau produse în timpul activităților specifice sezonului.

Prepararea mesei festive poate deveni rapid o sursă de incidente, cum ar fi tăieturi provocate de cuțite, arsuri de la cuptoare sau ulei încins etc. Este important ca persoanele care gătesc să nu se grăbească, să folosească ustensile adecvate și să evite manipularea obiectelor fierbinți în condiții de oboseală sau neatenție. Gheața și zăpada cresc riscul de accidentare prin alunecări și căderi, de aceea încălțăminte trebuie să aibă talpă antiderapantă. Atenția sporită în zonele slab luminate sau necurățate poate preveni eventualele entorse, fracturi sau lovituri serioase.

După cum știm, accidentele rutiere apar din cauza oboselei acumulate și, uneori, a consumului de alcool. Planificarea din timp a deplasărilor, respectarea vitezei legale și desemnarea unui șofer care nu a consumat alcool sunt esențiale pentru a evita tragediile. Instalarea luminilor trebuie făcută conform instrucțiunilor, iar produsele defecte sau improvizate ar trebui evitate complet.

Tot iarna apar frecvent infecțiile respiratorii, care afectează mai ales copiii mici, vârstnicii și persoanele cu boli cronice. Aceștia sunt expuși unui risc crescut de îmbolnăvire și pot dezvolta boli acute în această perioadă, de aceea evitarea aglomerațiilor este importantă. Pacienții cu afecțiuni cronice trebuie să respecte și în această perioadă tratamentul și regimul de viață prescris de medic și să evite frigul.

În esență, respectarea câtorva reguli de prudență poate face diferența dintre sărbători liniștite și situații neprevăzute la Urgențe. Atenția în trafic, evitarea manevrelor riscante în gospodărie, folosirea responsabilă a surselor de foc și a instalațiilor electrice, precum și limitarea exceselor sunt măsuri simple, dar esențiale. Cu o minimă responsabilitate, fiecare dintre noi poate contribui la reducerea incidentelor și se poate bucura de sărbători în siguranță, alături de cei dragi.

Medic primar pediatru,
Alexandra STOICOIU

Măsuri preventive – sărbători de iarnă

Suntem în pragul sărbătorilor de iarnă, poate cele mai frumoase sărbători din an. Cu siguranță, acesta este un bun prilej de bucurie pentru fiecare dintre noi și un moment deosebit de a petrece timp prețios alături de cei dragi. Însă, nu trebuie să uităm că o situație de urgență se poate produce oricând și este esențial să fim precauți în orice circumstanță.

Cel mai probabil, cu toții am împodobit deja bradul de Crăciun, casele sunt pline de luminițe, străzile sunt luminate și redau o atmosferă de sărbătoare. Haideți să fim responsabili și să ținem cont de faptul că nu trebuie să amplasăm bradul de Crăciun lângă materiale combustibile, cum ar fi perdele, draperii, fețe de masă etc.! De asemenea, nu trebuie să folosim lumânări la împodobirea bradului, iar instalațiile pe care le utilizăm trebuie să nu fie cu improvizații. Nu lăsăm nicio clipă copii nesupravegheați și, de fiecare dată când părăsim încăperea în care este amplasat bradul de Crăciun, deconectăm instalațiile decorative.

Atât verificarea instalațiilor de încălzire a locuințelor, cât și cele electrice trebuie să reprezinte o prioritate pentru fiecare dintre noi. Acestea trebuie făcute doar de către personal specializat, pentru a avea certitudinea că riscul de producere a unor situații de urgență din aceste cauze este unul minim. Să nu uităm de coșul de fum, care trebuie curățat și izolat corespunzător față de materialele combustibile.

Dacă ați ales o unitate de cazare, familiarizați-vă cu traseele de evacuare în cazul producerii unei situații de urgență și identificați, vizual, locul în care sunt amplasate stingătoarele de incendiu.

În ceea ce privește utilizarea petardelor și a artificilor, atragem atenția că există prevederi legale foarte clare cu privire la tipul articolelor pirotehnice pe care le putem utiliza, la intervalul și împrejurările în care acestea pot fi utilizate. Sfatul nostru este să renunțăm definitiv la ele, pentru că știm cu toții prin ce sperieturi trec animalele din cauza zgomotului produs de petarde și, din păcate, nu sunt deloc puține situațiile de urgență în care oamenii au fost răniți grav din cauza utilizării necorespunzătoare a petardelor sau a artificilor. Dacă te confrunți cu o situație de urgență, apelează cu încredere numărul unic pentru apeluri de urgență, 112! Ca de fiecare dată, noi suntem la datorie, iar prin subunitățile noastre de intervenție avem capacitatea de a răspunde cu promptitudine tuturor situațiilor de urgență, inclusiv cele pentru acordarea primului ajutor calificat, pe care le gestionăm cu ajutorul echipajelor noastre SMURD. Accesează din când în când platforma națională fii.pregatit.ro, unde vei găsi cu ușurință reguli și măsuri de conduită în diferite situații!

Noi sperăm ca situațiile de urgență să stea departe în această perioadă!

Vă urăm tuturor sărbători liniștite alături de cei dragi!

ISU Gorj

De la prezent la viitor – o nouă perspectivă asupra rolului inteligenței artificiale în eficientizarea actului didactic

Ne-am întors din Versailles, Franța, nu doar cu amintiri frumoase, ci și cu un bagaj plin de energie, idei proaspete și, cel mai important, cu o viziune complet redefinită asupra predării. Prin intermediul Asociației Pedagogplus din Versailles am participat la cursul internațional „Tomorrow’s Classroom Today: AI for Educators”, acest lucru fiind o adevărată experiență pe care ne-am dori să o mai repetăm. Cursul a avut o durată de cinci zile și s-a derulat sub egida Acreditării Erasmus+ Nr. 2025-1-R001-KA121-SCH-000325422. Cel mai important lucru pe care l-am învățat este acela că inteligența artificială nu trebuie privită ca pe un moft, ci mai degrabă ca pe un partener esențial în educație.

De la frică la fascinație în lumea AI

În prima zi, eram pe cât de curioși, pe atât de reticenți. Până la urmă, AI-ul sună complicat. Însă, am descoperit rapid că el poate fi un aliat de nădejde.

În a doua zi, am trecut direct la treabă în Hands-on Lab. Am testat instrumente precum ChatGPT, Google Gemini, Canva Magic Write și Diffit for Teachers. Nu doar că am învățat să ne pregătim materialele didactice mult mai rapid, dar am participat și la „AI in the Classroom Challenge”, unde am reconfigurat o lecție clasică folosind asistenți AI. Ne-am dat seama cât de mult poate crește motivația elevilor atunci când interacțiunea la clasă este inovatoare.

Ziua a treia a fost dedicată incluziunii și personalizării. Am participat la o prelegere despre cum AI poate adapta traseele de învățare. Am folosit instrumente adaptive – Curipod, Eduaide.ai – și am simulat scenarii educaționale pentru clase multilingve sau cu niveluri mixte. Cel mai mult ne-a inspirat exercițiul creativ, deoarece am utilizat generatoare de imagine și audio (Ideogram, Leonardo AI, Eleven Labs) pentru a crea proiecte de storytelling. De altfel, am înțeles că AI-ul este un catalizator pentru creativitate și echitate în educație.

Etica și responsabilitatea: o bază solidă

Poate cea mai importantă zi de curs a fost cea de-a patra, concentrată pe etică și responsabilitate. Am lucrat intens pe subiecte esențiale: dezinformarea în AI, regulile pentru folosirea responsabilă la clasă și politicile europene (AI Act). Am creat chiar și un „AI Ethics Charter” pentru școli și am conștientizat că nu este suficient să introducem tehnologia în sala de clasă, ci trebuie să-i învățăm pe elevi să o folosească în mod sigur, etic și responsabil, protejându-și datele personale.

Măine începe azi: planul nostru de acțiune

Ziua a cincea a fost apogeul. Toți colegii au creat propriile „AI in Education Action Plans” – proiecte simple, dar cu un potențial enorm de a genera schimbare în

școală și la clasă. Am discutat deschis, am râs și am descoperit soluții la care nu ne gândisem vreodată. Am primit un feedback sincer la prezentările noastre și am contribuit la o „AI Toolbox” comună, o mapă digitală de resurse care ne va ajuta mult timp de acum încolo. Înainte de a primi diplomele, fiecare a reflectat la o singură întrebare: „Cum se schimbă clasa mea de mâine?”

Răspunsul este simplu: clasa mea devine mai adaptată, mai implicată, mai creativă și, mai ales, mai conștientă de lumea digitală în care trăim. Ne-am întors acasă nu doar ca profesori, ci ca promotori ai schimbării și ai colaborării internaționale. Viitorul educației nu mai este doar un concept, ci o realitate pe care abia așteptăm să o construim alături de elevii noștri.

Prof. Ioana-Nicoleta JENOIU
Prof. Grigorie-Cosmin MARICOIU

Sunt Niculescu Daria-Alexandra, iar pasiunea mea pentru poezie a început încă din copilărie, când cuvintele au devenit pentru mine o formă de refugiu și libertate. Scriu poezii din nevoia de a da glas emoțiilor și de a transforma trăirile în imagini care ating sufletul. În poeziile mele se regăsesc fragmente de viață, pline de o sinceritate și de o sensibilitate care mă definește.

Steaua care mă veghează

În noaptea liniștită, pe cerul nesfârșit,
O stea îmi face semn, cu zâmbet strălucit,
Îmi spune fără vorbe, în limbajul ei de foc,
Că visul nu se stinge, chiar prins între noroc.

Pe bolta nopții, când liniștea coboară,
Steaua aprinde tainic o rază tremurătoare,
Din marginea de lume, îmi pare că îmi spune,
Că fiecare suflet își caută un nume.

Lumina ei subțire mă poartă printre vise,
Pe drumuri ne-ncercate, în lumi nedescrise,
Îmi arde în privire un gând ce nu se pierde,
Că-n steaua care strălucește, și drumul meu se vede.

Portret în cuvinte

Sunt fir de lumină, în umbra grăbită,
Un pas între vis și real împlinit,
Sunt vocea tăcută ce-ascultă uimită,
Și sufletul care nu spune „sfârșit”.

Sunt drum nesfârșit între „vreau” și „voi fi”,
Un val ce revine fără să întrebe,
Sunt focul ce arde în proprii-ți copii,
De gânduri ce cresc și nu vor să se-ncheie.

Sunt dorul de mai mult, dar și calmul de ieri,
Sunt ploaie, sunt soare, sunt mare și stâncă,
Sunt tot ce ai trăit, dar și tot ce speri,
Un om ce nu obosește să urce încă.

Ion Filipoiu

"SONETE"

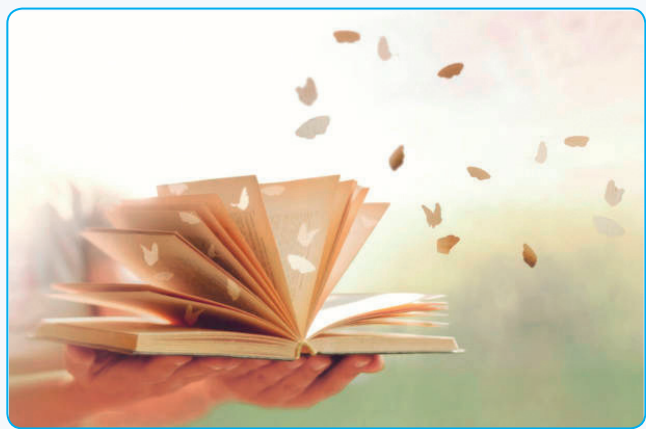
Al patrulea volum al antologiei „Poezii” cuprinde zece sonete, adevărate giuvaeruri cizelate cu multă gingăsie și simț artistic.

„Sonetul este o poezie lirică având forma prozodică fixă, alcătuită din 14 versuri, endecasilabice, repartizate în două catrene, cu rimă îmbrățișată și două terține cu rimă liberă, ultimul vers conținând de obicei, o concluzie, o subliniere expresivă a sentimentului dominant.”(DEX)

În sonet există regula ca niciun cuvânt să nu se repete, exceptând conjuncțiile, prepozițiile și verbele auxiliare. Versul sonetului românesc și al celui italian are măsura de unsprezece silabe și ritmul iambic al sunetului francez, de douăsprezece silabe (alexandrin), iar al celui englez de zece silabe.

Sonetul apare în secolul al XIII-lea, la trubadurii francezi, și este apoi cultivat, în Renașterea italiană, de către Dante și Petrarca.

Sonetul a fost ilustrat, în literatura universală, de: Leonardo da Vinci, Ariosta, Michelangelo, Tasso, Ronsard, Musset, Gautier, Keats, Leconte de Lisle,

Baudelaire, P. Valery, Goethe, Milton, Cervantes, Gongora etc.

În literatura română au scris sonete: Gh. Asachi (care a compus în 1821 primul sonet), Iancu Văcărescu, Ion Heliade Rădulescu, Timotei Cipariu, Cezar Bolliac, Vasile Alecsandri, Mihai Eminescu („Sonete”, „Trecut-au anii”, „Iubind în taină”, „Veneția”, „S-a stins viața”), Alexandru Macedonski, D. Zamfirescu, George Coșbuc, Mihai Codreanu, George Bacovia, V. Eftimiu (peste o mie de sonete), Vasile Voiculescu (un ciclu de 90 de sonete) – „Ultimele sonete închipuite ale lui William Shakespeare”, în traducerea imaginară de Vasile Voiculescu).

Sonetul, în limba română, utilizează endecasilabul cu ritm ascendent (vers alb), feminin.

Citatul din Francesco Petrarca "(...) icoana trecutei clipe, care,/ Oriunde mi-ar fi gândul, în gândul meu apare") este ilustrativ pentru complexitatea simțămintelor care-l încearcă pe Ion Filipoiu.

În general, în sonetele sale, care respectă tiparul prozodic și compozițional al sonetelor din literatura română, întâlnim armonia și intimitatea.

Chiar de la primul sonet (I), în gândul poetului prinde contur iubita, spre care se îndreaptă vibrațiile lirice de natură romantică, într-o liniște liturgică. Verbe la indicativ prezent și gerunziu dau fluiditate rostirii lirice. Se simte o vibrație adâncă a sentimentelor de dragoste, prelungite într-un timp infinit:

„Zefirul blând adie printre ramuri,
Cutremurând mestecenii și plopii,
De liziera luncii mă apropii/
Narcotizat de ale ei balsamuri/
Își țin isonuri ale-amiezii harfe/
Și norii albi și-alungă în eșarfe,
Țesând pe bolți solare abajururi”.

Sonetul II este un ecou al vieții petrecute în

cadrul natural mirific al Zorileștilor: „Pădurea Corbu străjuiește-n zare,
Cu fagii săi – înalte colonade,
Pe care cerul însuși parcă șade/
Când își răstoarnă-a stelilor căldare”.

O îngemănare fizică și sufletească îi provoacă poetului o vibrație adâncă și o pierdere de sine, într-o stare de intensă descumpănire: „Și când cu gura-mi arsă-ți caut gura,
Precum creștinul cuminecătura,
Eu nu mai știu de-s eu, căci nu mai judec”.

În sonetul III avem în față o dezgolare de podoabe, datorată anotimpului toamna: „Zorite, parcă de-al toamnei tulnic,
În șir mărunț, ca firul de bobulnic,
Lungi stoluri desenează orizontul”.

Codrul rămâne „pal”, „câmpul slobod”, „Își pierd și luncile treptat, rapsozii”.../ „Pierdut pe văi se-aude-al turmei clopot/
Și, singuratici latră, rar, zăvoii...” Pe fondul acestui gol sufletesc, nu e de mirare că poetul pleacă din nou spre alte zări: „Trecută-i vara noastră cea de aur/
Când am umblat coclaur de coclaur/
Iubita mea, pleca-voi de pe Ciontul”.

Sonetul IV pedalează pe o tristețe a neîmplinirii erotice, interogația retorică din prima strofă fiind revelatoare: „Eu știu că te-am pierdut și vrei păgâne/
Uitarea-ncearcă, vai, să mi-o inculce,
Dar cum uita-voi glasul tău cel dulce/
Și chipul tău de zână între zâne?”.

Ideea sonetului merge pe firul resuscitării unui trecut în care cuplul erotic sălășluia într-un spațiu ambiant al fericirii, cu atât mai accentuat regretul pierderii ultimei speranțe: „Din sufletu-mi nimic nu te va smulge/
Deși nicio speranță nu-mi rămâne/
Din brațul meu, nu-ți vei mai face leagăn,
La umbra rară-a albului mestecăcn,
Cel vărui ca turnul unui templu,
Căci nu-mi mai e îngăduit, desigur,
Din cupa fericirii niciun picur,
Trecutul doar de pot să-l mai contemplu...”.

În sonetul V, spațiul natural al înghețului se pliază pe răceala instalată în sufletele îndrăgostiților: „Se stinse, dar, a noastră stea-n adâncuri,
[...] Păreri de rău ne vor petrece veșnic/
[...] E-un ger cumplit de-ngheață apa-n leșnic/
Și la ferestre, vântul suflă-ndrânguri,
Cu ochii-n gol, eu mă revăd prin crânguri,
Cu tine, căutând un loc poleșnic...”.

Cele două fețe, a fericirii și a „înghețului”, coexistă în sufletul poetului, a cărui tristețe este de nelecuit: „O, cum ne găzduia la sânu-i Șesul,
Când începea-n Pietriș, la vii culesul,
Și hoinăream, și-ți atârnam flori albe/
Cosița blondă lângă lacul Galben,
Și-acum, în geam, se năpustește Austrul”.

Sonetul VI adâncește golul sufletesc al poetului, care-și ticsțește cărțile într-un cufăr, luându-și drumul „pe-ale școlii scamne”, purtând „dorul ei” apăsător: „Nebănuind, măcar o clipă, Doamne,
De dorul ei ce mult aveam să sufăr.” „O am lăsat, în drum, ștergându-și plânsul/
Căpșoru-i blond la pieptul meu l-am strânsu-l/
Și nu știam că-l mai răsfir în palme,
Atâta doar..., în valurile-i calme,
Uitării negre, multe-aveam să-i lepăd”.

Sonetul VII ne transpune într-un spațiu primăvărat al reînvierii naturii, cu aprinderea speranței reîntâlnirii cu iubita: „O, cât tânjesc să mergem pe coclauri,
Spre sihlele din ce în ce mai murge,
În care timpul pare-a nu mai curge,
Iar trunchii par din vremi cu dinozauri...” „Acolo, dar, în locul vechi sub coastă/
Ne-ar fi jugastrul cel cu boltă gazdă”.

E un spațiu misterios, ascuns, securizat pentru întâlnirile tainice ale îndrăgostiților: „N-om ști, din

nou, ce-n lume se întâmplă,
Șezând lipiți, cu tâmplă lângă tâmplă,
Și-n ochii tăi furând din cer albastrul”.

Sonetul VIII adâncește sentimentul nostalgic al poetului care, între Parâng și șes, găsea mereu un colț miraculos care reverbera fericire în sufletele îndrăgostiților: „Parângul sur domină vrajnic Nordul,
Proptit semeț pe falnice portaluri,
[...] Și-aici, în vale, zadele pe maluri,
Cu bolta lor, ne-ar pune iarăși cortul.” „O, cum găseam, sub stânci o alveolă/
Și ne-ascundea a frunzelor cupolă,
Mereu robiți de patimi fără sațiu!
Și-acum, nimic, pustiul surd de-a rându-i,
Doar pe la punte mi-a rămas să bântui,
Însingurat ca meteoru-n spațiu...”.

În sonetul IX, poetul revine „pe cărăruia de pe creste”, pentru a-și adânci rana provocată de pierderea iubitei. Un plâns, adânc și interminabil, curge, odată cu pașii poetului, provocându-i întrebări răscolitoare: „Pe-aicea, dar, umblat-am noi alături,
Pe-aici șezut-am pe-ale ierbii pături/
Și-i admiram zenitului Cristalul?
O, cum pe toate le înghite hăul/
Și, ca-ntr-un film în care-nvinge răul,
Povestea noastră și-a ratat finalul...”.

Sonetul X încheie acest ciclu al tribulațiilor poetului, constrâns de imposibilitatea refacerii cuplului erotic, rămânând stingher într-un spațiu care mereu îi trezește amintiri care se răsfrâng dureros în sufletul său răscolit de amintiri.

Și pe fondul dezrădăcinării impuse de plecările dese în spații neprielnice fondului său sufletesc și spiritual, dar și iubirea pătimășă care nu și-a găsit finalul râvnit, îl plasează pe poet pe o cale fără întoarcere, pe care, uneori, nu și-o explică.

Sub aspectul realizării artistice, remarcăm efecte de excepție sub semnul unui limbaj diversificat, alcătuit din cuvinte introduse armonios în curgere lirică, alături de cuvinte rare, rod al căutărilor poetului în toate straturile limbii. Amintim câteva: iar tu „adaști”, „firul de bobulnic”, „îngheață apa în leșnic”, „sub dolburi largi, ne convenea claustrul”, „se scuturau scoroamne”, „al verii crepăz”.

Remarcăm și numeroasele și diversele figuri de stil, în alcătuirii de excepție, într-o versificație fără cusur. Metafore: „limpezimi de lamuri”, „cohortele de dropii”, „harfele amiezii”, „a stelilor căldare”, „zăbranic de-nserare”, „ale pomilor arcade”, „miresme de ambrozii”, „al toamnei tulnic”, „găseam sub stânci o alveolă”, „a frunzelor cupolă”, „basm feeric”, „adâncul bolților celeste”, „ale ierbii pături”, „cristalul zenitului”, „vălul tăcerii”. Comparații: „Mă las furat de vis,
Precum din valuri, o Leocothée/
În gândul meu, iubito, prinzi contururi...”, „Și, când cu gura-mi arsă-ți, caut gura,
Precum creștinul cuminecătura”, „În șir mărunț, ca firul de bobulnic”.

Prof. Dumitru BONDOC

NOVACIUL DE ODINIOARĂ...

- articole și note publicate în săptămânalul interbelic „Gorjanul”-

Ocolul Silvic „Gilortul”

Comuna Novaci-Gorj

Publicația Nr. 1

Se aduce la cunoștința generală că Ocolul Silvic P.P.J. „Gilortul” are vacante următoarele 12 posturi de pădurari de stat care urmează a fi ocupate conf. ord. nr. 460958/1946 al Ministerului Agriculturii și Domeniilor, prin examen, de locuitori destoinici, care n-au împlinit vârsta de 35 de ani și care n-au suferit condamnări.

Cantonul nr. 7 Latorița	Com. Cernădia
Cantonul nr. 8 Plaiul Cernădia	Com. Cernădia
Cantonul nr. 9 Romanul	Com. Novaci
Cantonul nr. 10 Gilortul	Com. Hirișești
Cantonul nr. 11 Gilortelul	Com. Hirișești
Cantonul nr. 12 Aninișul	Com. Aniniși
Cantonul nr. 13 Parângul	Com. Radoși
Cantonul nr. 14 Cărpiniș	Com. Cărpiniș
Cantonul nr. 15 Mocirlele	Com. Crasna
Cantonul nr. 16 Muncelul	Com. Drăgoești
Cantonul nr. 17 Țapul	Com. Mușetești
Cantonul nr. 18 Mușetești	Com. Mușetești

Examenul va avea loc la reședința Ocolului Silvic P.P.J. „Gilortul”, în comuna Novaci Gorj, la data de 11 august 1916 orele 8 a.m. Înscrierile la examen se fac pe baza cererilor legal timbrate. Vor fi preferați candidații care au servit la grăniceri sau jandarmi care au avut gradul de sergent și au suferit în războiul pentru reîntregire. Doritorii se vor adresa la Ocol, pentru a lua notă de actele necesare numirii și care trebuiesc depuse cel mai târziu la 31 august 1946 pentru ca numirea să se facă în cursul lunii septembrie a.c.

Șeful Ocolului Inginer P. Găină

(„Gorjanul”, anul XXIII, nr. 30-31 din 31 iulie-7 august 1946, pag. 3)

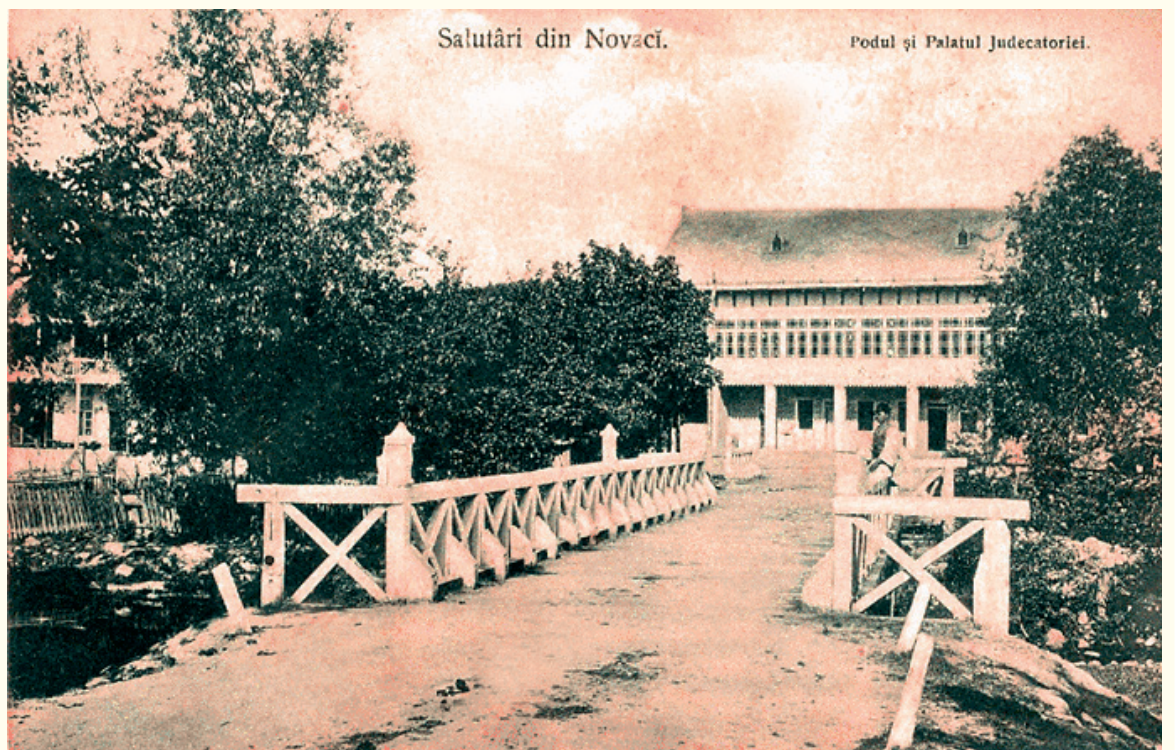
„Diverse:

Dl. Ioan Capotă din București, fiu al comunei Pociovaliștea din județul nostru, a dăruit cărți de importantă valoare, care s-au distribuit ca premii elevilor silitori de la școala satului natal. Direcțiunea școlii Pociovaliștea îi aduce mulțumiri călduroase și pe această cale, dând pilda gestului său.”

(„Gorjanul”, anul XXIII, nr. 30-31 din 31 iulie-7 august 1946, pag. 3)

„Ard munții Gorjului...:

Sunt două săptămâni de când în masivul păduros al munților gorjeni – în diferite puncte – s-au declarat mai multe incendii. Unele au putut fi localizate; altele

ard din zi în zi cu și mai multă furie, arzând până acum mii de hectare de pădure seculară. În munții Novacilor s-au declarat incendii la Mirul Mare, Cebul, Micaia – în bazinul Oltețului – Setea Mare, Setea Mică și Mohorul. Mai spre vest, în valea Sadului și Jiului ard de câteva zile intens alți munți. Trecând dincolo de Jiu ard pădurile din munții Rostovanu, Dumitra, Murgile, Siglăul, Valea de Pești, Porcenii: Birnici, Oslea etc. Acum aflăm că și în direcția Tismanei s-au aprins alți munți, focul amenințând să intre în sat.

Autoritățile fac tot ce le stă în putință ca să localizeze aceste incendii, care au pricinuit până acum pagube imense, dar se isbesc de multe neajunsuri, printre care și indolența sătenilor de a ieși în echipele de salvare. Aceasta dă și mai mult de bănuț că în multe părți, însăși sătenii ar fi provocat incendiile, în scopul de a lărgi terenurile de pășune, acoperite până aici de pădure. Pe valea Jiului însă, focul a luat naștere de la locomotiva unui tren ce mergea către gara Meri. Focul – mai ales când ajunge în pădurile de brad – se întinde cu o iuțală vertiginioasă și cum mijloacele de stingere sunt reduse, nu-i exclus ca el să pătrundă în toate satele de sub munte. Populația regiunii de nord a județului este – și pe bună dreptate – alarmată, neștiind unde se va opri nenorocirea aceasta, care a măcinat numai până acum păduri în valoare de sute de miliarde.”

(„Gorjanul”, anul XXIII, nr. 33 din 23-31 august 1946, pag. 4)

Cristian GRECOIU

Urmare din pag. 6

”SONETE”

„La umbra rară-a albului mestecăc, / Cel vărut
ca turnul unui templu,” „Se stinse, dar, a noastră stea-n
adâncuri, / Ca o lumină arsă într-un sfeșnic”,
„Însingurat ca meteoru-n spațiu”.

Epitete: „zefirul blând”, „stropii rotunzi și puri”,
„temătoare dropii”, „norii albi, „înalte colonade”, „la
pieptul meu tăcută”, „ochii tăi mirați și mari”, „gura-mi
arsă”, „codrul pal”, „câmpul slobod”, „magic ropot”,
„singuratici, latră rar zăvozii”, „șir mărunț”, „vara... cea
de aur”, „vreri păgâne”, „glasul tău cel dulce”, „chipul
tău de zână între zâne”, „umbra rară a albului
mestecăc”, „lumina arsă”, „ger cumplit”, „loc poleșnic”,
„cosița blondă”, „pragul unei blânde toamne”,
„câpșoru-i blond”, „părul lung”, „valurile-i calme”,
„sihlele din ce în ce mai murge”, „locul vechi”,
„Parângul sur”, „proptit semeț pe falnice portaluri”,
„pustiul surd, „basm feeric”, „grea uitare”, „pașii tăi

călcau eteric”, „nălucind himeric”.

Inversiuni: „ale ei balsamuri”, „ale ierbii
damuri”, „ale-amiezii harfe”, „a stelelor căldare”, „ale
pomilor arcade”, „al privirii scutec”, „al șipotelor ropot”,
„al turmei clopot”, „al toamnei tulnic”, „umbra rară-a
albului mestecăc”.

Interogații retorice: „Dar cum uita-voi glasul tău
cel dulce, / Și chipul tău de zâne între zâne?”, „Pe-aicea,
dar, umblat-am noi alături, / Pe-aici șezut-am pe-ale
ierbii pături / Și-i admiram zenitului cristalul?”, „Dar ce
să fac? Târziu îmi pare totul / Și-un gând îmi stă, mereu
pieziș, ca nodul: / Au, nu-mi făcusem eu, din tine
idol?”, „De ce n-a fost atunci, plinirea totuși? / Acum,
când smulși ni-s ai iubirii lotuși, / Mai poate fi deschis
acel capitol?”.

Personificări: „Zefirul blând adie peste ramuri, /
Cutremurând mestecenii și plopilor”, „La șipot, joacă-n

curcubee stropii”, „Își țin isonuri ale-amiezii harfe”,
„Și nori albi se-alungă în eșarfe, / Țesând pe bolți
solare abajururi”, „Pădurea Corbiei străjuiește-n zare”,
„Cerule... șade”, „bun prieten nouă ni-i jugastrul...”,
„Parângul domină Nordul”, „pe vârful lui pun norii
albe șaluri”.

Sub aspect prozodic, sonetele respectă tiparul
românesc cu două catrene și două terține, versul are
măsura de unsprezece silabe și ritmul iambic
(decasilabul iambic).

Tonalitatea versurilor se pliază pe fondul
bulversat care-l poartă pe poet pe toate cărările care
păreau a-i oferi împlinire pe tărâmul iubirii, dar care,
în final, îi lasă gustul amar al neîmplinirii și al
imposibilității deschiderii „acelui capitol”.

Volumul este captivant, registrul liric al
poetului provocând interesul cititorului și întrebări
despre a putea sau nu să fii fericit în iubire.

-Va urma-

Cofetăria ANCA

- despre gustul tradiției, rafinat prin pasiune și profesionalism

Povestea Cofetăriei Anca începe în anul 2011, dintr-o pasiune autentică pentru arta cofetăriei – o meserie nobilă, care îmbină creativitatea cu rigoarea, imaginația cu disciplina și gustul desăvârșit cu respectul față de calitate și siguranță alimentară. Dincolo de dulceața produselor, cofetăria presupune responsabilitate, atenție la detalii și o permanentă dorință de perfecționare.

Cofetăria Anca nu este doar un spațiu în care se realizează deserturi, ci un loc în care se construiesc emoții și se creează amintiri. Prin fiecare tort sau prăjitură, această cofetărie devine parte din momentele definitorii ale clienților săi – aniversări, nunți, botezuri sau alte evenimente importante – oferind produse care completează armonios aceste clipe speciale.

Pentru evenimentele deosebite, Cofetăria Anca realizează candy baruri atent concepute și torturi personalizate, adaptate cu finețe cerințelor și viziunii fiecărui client. Fiecare creație este rezultatul unui dialog deschis, al experienței acumulate și al dorinței de a transforma ideile în deserturi cu identitate proprie.

Încă de la început, cofetarii au fost orientați către utilizarea exclusivă a ingredientelor naturale, de înaltă calitate, bazate pe rețete tradiționale, păstrate și reinterpretate cu respect pentru gustul autentic. Această abordare permite obținerea unor produse cu personalitate, în care se regăsesc aroma copilăriei și

rafinamentul cofetăriei contemporane.

Cofetăria Anca se remarcă printr-o atmosferă elegantă și primitoare, susținută de o echipă dedicată, profesionistă și atentă la dinamica pieței. Adaptabilitatea, seriozitatea și respectul față de client definesc modul de lucru și relația construită cu fiecare persoană care îi trece pragul.

În perioada sărbătorilor de iarnă, aici găsiți produse tradiționale realizate cu grijă: cozonaci cu nucă și rahat, chec cu vișine și nucă, precum și o selecție variată de prăjituri de casă, pregătite din ingrediente naturale, la prețuri echilibrate, menite să aducă gustul autentic al sărbătorilor pe mesele clienților.

Cofetăria Anca rămâne un reper al pasiunii pentru cofetărie, un loc unde tradiția, ospitalitatea și profesionalismul se întâlnesc pentru a oferi experiențe dulci memorabile.

Cofetăria Anca este situată în Novaci, strada Parîngului, nr.139 (lângă Hotel Parâng).

Prof. Delia POPA

Bunătățile Ramonei

- atelierul de eleganță și delicatețe culinară din Novaci, Gorj

- acolo unde deserturile devin artă, iar fiecare moment dulce capătă strălucire -

Într-o lume în care rutina fură clipe prețioase, Bunătățile Ramonei își propune să readucă magia în viața de zi cu zi, prin deserturi gândite să încante simțurile și să transforme orice ocazie într-un prilej de bucurie. Aici, în Novaci, într-un mic colțișor dulce și cochet amenajat, rafinamentul prinde gust, pasiunea capătă formă, iar tradiția se împletește armonios cu inovația.

O cofetărie cu suflet și noblețe

La Bunătățile Ramonei, fiecare prăjitură este rezultatul unei combinații perfecte între măiestria cofetarului, dragostea pentru detalii și grija pentru calitatea fiecărui ingredient. În acest laborator, timpul pare să curgă altfel: cremele sunt alese cu meticulozitate, blaturile sunt coapte cu grijă, iar aromele sunt echilibrate cu precizie și sensibilitate.

Deserturile nu sunt produse – sunt emoții, trăiri, momente dulci care rămân în amintire.

Torturi spectaculoase pentru cele mai importante clipe

Fiecare tort care pleacă din cofetărie este o expresie a eleganței. Aici se realizează torturi personalizate, care transformă orice eveniment într-o poveste:

- * torturi de nuntă luxoase și sofisticate;
- * torturi de botez delicate și diafane;
- * torturi aniversare cu design unic;
- * torturi tematice, moderne, extravagante sau minimaliste.

Totul este posibil atunci când pasiunea și creativitatea lucrează împreună.

Prăjituri fine – dulciuri care răsfăț simțurile

De la prăjituri tradiționale și

deserturi de casă, până la creații moderne, fiecare produs este realizat cu respect pentru gustul autentic. Fiecare porție este o promisiune: prospețime, calitate și rafinament.

Livrări la domiciliu – "Confortul tău este prioritatea noastră"

Pentru că se dorește ca fiecare client să se bucure fără efort de deserturile preferate, Bunătățile Ramonei oferă livrări la domiciliu în Novaci și zonele învecinate. Deserturile ajung rapid,

frumos ambalate și impecabil prezentate, pentru că experiența ta dulce începe încă de la primul contact.

Comenzi telefonice – rapid, simplu, elegant

La dispoziția dumneavoastră, cofetăria vine cu recomandări, idei și soluții personalizate pentru evenimente speciale sau pentru micile plăceri ale fiecărei zile, la nr. de telefon: 0787 769 253.

Bunătățile Ramonei – mai mult decât o cofetărie, un univers de rafinament

Atmosfera caldă, atenția la detalii, seriozitatea și dragostea pentru ceea ce fac, îi definesc. Se dorește ca fiecare client să simtă nu doar gustul desertului, ci și dedicarea din spatele fiecărei rețete.

Bunătățile Ramonei te așteaptă cu drag în Novaci, Gorj, iar fiecare zi devine mai frumoasă cu o prăjitură făcută cu suflet.

Intră în lumea Bunătăților Ramonei și lasă-te purtat de aromele delicate, texturile perfecte și magia deserturilor create pentru tine!

Prof. Delia POPA

